

**Esa Läärä, Tapio Luostarinen, Timo Hakulinen, Outi Lyytikäinen, Seppo Sarna,
Anna-Maija Virtala, Hillikka Riihimäki, Matti Hakama (toim.)
EPIDEMIOLOGIAN ENGLANTI-SUOMI-ENGLANTI-SANASTO.
Suomen Epidemiologian Seura ja Duodecim 26.11.2008**

Tämän sanaston englanninkielisten termien lista perustuu IEA:n (*International Epidemiologic Association*) virallisen sanakirjan Last, J.M. (toim.) *A Dictionary of Epidemiology, Fourth Edition*. (Oxford University Press, Oxford 2001) sisältöön, joka on myös pohjana Charles Floreyn laatimassa elektronisessa sanakirjassa *Epilex - A Multilingual Lexicon of Epidemiological Terms*, joka on ladattavissa osoitteesta <http://www.personal.dundee.ac.uk/~cdvflore/Epilex06.htm>. --Todettakoon, että sanakirjan 5. painos (toim. Miguel Porta) ilmestyi kesällä 2008, ja joitakin sinne lisättyjä termejä on otettu mukaan tähän sanastoon.

Alkuperäistä listaa on sanastotoimikunnan kokouksissa käytyjen keskustelujen pohjalta täydennetty monilla termeillä, jotka puuttuivat sekä mainitusta sanakirjasta että Epilexistä mutta joiden katsottiin siihen kuuluviksi. Toisaalta toimikunnan yhteisen käsityksen mukaan em. lähteissä on paljon sellaisia termejä, jotka ovat joko vanhentuneita ja yleisestä käytöstä poistuneita, tai viittaavat alan eri organisaatioihin (tyypillisesti amerikkalaisiin), taikka ovat sellaisia, joiden ei katsottu olevan tarpeellisia erityisesti epidemiologian termeihin keskittyvässä erikoissanastossa. Tällaisia termejä on runsaasti jätetty pois sanastoluonnoksesta. Näissä valinnoissa rajanveto lähialoihin (mm. lääketiede, väestötiede, tilastotiede) ja niiden omien sanastojen suuntaan ei toisaalta ole aina yksikäsitteistä.

Aakkosjärjestyksessä listatut englanninkieliset termit on painettu lihavoidulla tekstillä. Jos termillä on useampi kuin yksi merkitys, niin eri merkityksiä vastaavat suomenkieliset sanat on eroteltu käyttäen lihavoituja numeroita **(1)**, **(2)**, jne. niiden edessä. Sanasto ei ensisijaisesti ole selittävä sanakirja, mutta joidenkin termien kohdalla annetaan sulkeissa lyhyt selite tai esimerkki. Eräät keskeiset termit ovat erityisen monimielisiä, kuten **rate**, ja tällaisten kohdalla selitykset ovat hieman laveampia. Jos englanninkielisen termin yhtä tiettyä merkitystä vastaamaan on ehdotettu useampaa suomenkielistä sanaa, nämä on erotettu puolipistein, ja pyrkimyksenä on ollut synonyymien esittäminen jonkinlaisessa suositeltavuuden mukaisessa järjestyksessä. Pääsääntönä on haluttu esittää omakieliset vastineet ennen vierasperäisiä. Joidenkin sanojen hyvydestä toimikunnan mielipidettä kuvastaa rinnalle sulkeisiin merkitty "ei suos."

Suomenkielisellä sanastolla on erilaisia käyttökohteita kuten (a) oppiaineen käsitteiden, teorian ja menetelmien opetus, (b) alan englanninkielisen kirjallisuuden tulkitseminen, (c) suomenkielisen tieteellisen ym. ammattitekstin kirjoittaminen ja (d) kansantajuisten esitysten laatiminen. Sanojen valinta riippuu myös ao. kontekstista. Opetuksessa ja oppikirjoissa on toivottavaa, että kunkin alkuperäistermin suomenkielinen vastine on mahdollisimman yksikäsitteinen siitäkkin huolimatta, että ilmauksen nasevuudesta voidaan joutua tinkimään. Toisaalta suurelle yleisölle suunnatuissa esitelmissä ja kirjoituksissa täsmällisiä mutta kömpelöitä tieteellisiä termejä voi olla syytä välttää ja pyrkiä esittämään asia sinänsä oikein mutta sujuvaa ja luontevaa kieltä käyttäen. Asiantuntijoille suunnatuissa suomenkielisissä esityksissä kannattaa pyrkiä löytämään sopiva tasapaino oppikirjaterminologian ja kansantajuisen tyylin välimaastossa.

ENGLANTI-SUOMI

- Abatement** Altistuksen pienentäminen; Altistuksen vähentäminen
- Abortion rate** Raskaudenkeskeytystiheys; Aborttitiheys
- Abortion ratio** Raskaudenkeskeytysluku; Aborttiluku
- Absolute effect** Absoluuttinen vaikutus
- Absolute rate** (1) Absoluuttinen tiheys; (2) Absoluuttinen esiintyvyyys; *jne* (ks. **Rate**)
- Absolute risk** Absoluuttinen riski
- Absolute risk increase** Absoluuttisen riskin lisäys (ks. **Risk difference**)
- Absolute risk reduction (ARR)** Absoluuttisen riskin vähenemä (ks. **Risk difference**)
- Acceptable risk** Hyväksyttävä riski
- Acceptance sampling** Hyväksymisotanta
- Accident** Onnettomuus; Tapaturma (ei suos.)
- Accuracy** Osuvuus; Harhattomuus; Oikeellisuus; Validiteetti (mittauksen t. luokittelun)
- Active life expectancy** Aktiivisen elinajan odote; Aktiivielinajanodote
- Activities of daily living (ADL) scale** Arkitoimintakyvyn asteikko; ADL-asteikko
- Actuarial method** Aktuaarimenetelmä
- Actuarial rate** Aktuaaritiheys; Aktuaarin tiheysluku; Aktuaarimenetelmällä laskettu tiheysluku
- Actuarial table** Aktuaaritaulu; Aktuaarimenetelmällä laadittu taulu
- Acute** Äkillinen; Akuutti
- Adaptation** Sopeuttaminen; Mukauttaminen; Sopeutuminen; Mukautuminen; Adaptaatio; Adaptoituminen
- Additive model** Additiivinen malli
- Adherence** Noudattaminen (esim. hoito-ohjeen)
- Adjustment** Korjaus; Korjaaminen; Vakiointi
- Adjustment, direct** Suora korjaus; Suora vakiointi
- Adjustment, indirect** Epäsuora korjaus; Epäsuora vakiointi
- Adverse reaction** Haittavaikutus
- Aetiologic(al)** Syy-; Syytä koskeva; Etiologinen (ks. **Etiologic(al)** *jne.*)
- Etiology** Etiologia (ks. **Etiology**)
- Age at death** Kuolinikä
- Age dependency ratio** Huoltosuhde
- Age-period-cohort analysis** Ikä-aika-kohorttianalyysi
- Age-sex pyramid** Ikä-sukupuolipyramidi
- Age-specific** Iittäinen; Ikäryhmittäinen
- Age standardization** Ikävakiointi
- Agent (of disease)** Aiheuttaja (taudin); Riskitekijä (taudin)
- Aggregation bias** Ekologinen harha; Aggregointiharha
- Aging of the population** Väestön ikääntyminen
- Agreement** Yhtäpitävyys (erit. mittausten ja luokittelujen)
- Airborne infection** Ilmateitse tarttuva infektio
- Allocation bias** Ryhmiinjaon harha; Allokaatioharha
- Allocation concealment** Ryhmiinjaon naamiointi; Allokaation naamiointi
- Alpha error** Alfavirhe; Tyypin I virhe; Hylkäämiserhe
- Alpha level** Alfataso; Tilastollisen testin koko
- Alternative hypothesis** Vaihtoehtoinen hypoteesi
- Analysis of variance (Anova)** Varianssianalyysi
- Analytic epidemiology** Analyttinen epidemiologia
- Analytic study** Analyttinen tutkimus
- Anecdotal evidence** Hatara näyttö
- Animal model** Eläinmalli
- Animal time** Eläinaika (vrt. **person time** = henkilöaika)
- Antagonism** Vastavaikutus; Antagonismi
- Apgar score** Apgar-pistemäärä
- Applied epidemiology** Soveltava epidemiologia; Sovellettu epidemiologia
- Area sampling** Alueotanta
- Arithmetic mean** Aritmeettinen keskiarvo
- Arm (of a trial)** Koehaara; Koelinja
- Armitage-Doll model** Armitagen-Dollin malli

Ascertainment Esiinkaivu; Jäljitys (tapausten löytäminen t. aineiston valinta jonkin erityispiirteen tai ilmiön perusteella)

Ascertainment bias Esiinkaivuharha (otantaharha, joka liittyy aineiston hankintaan jonkin erityispiirteen tai ilmiön perusteella)

Association Yhteys; Riippuvuus

Association, asymmetrical Epäsymmetrinen yhteys t. riippuvuus

Association, direct Suora yhteys t. riippuvuus; Välitön yhteys t. riippuvuus

Association, indirect Epäsuora yhteys t. riippuvuus; Väillinen yhteys t. riippuvuus

Association, spurious Harhaanjohtava yhteys t. riippuvuus; Näennäinen yhteys t. riippuvuus

Association, symmetrical Symmetrinen yhteys t. riippuvuus

Asymmetrical association Epäsymmetrinen yhteys t. riippuvuus;

Asymptotic method Likiarvoinen menetelmä; Suurten otosten menetelmä; Asymptoottinen menetelmä (tilastot.)

Attack proportion, Attack rate Kertymäosuus; Ilmaantumisosuus (erityisesti epidemian aikana); Kumulatiivinen ilmaantuvuus (ei suos.); Tapauskertymä (ei suos.)

Attendance Osallistuvuus; Osallistuminen

Attenuation Vaimentaminen; Vaimeneminen; Attenuaatio

Attributable benefit Ehkäisyhyöty

Attributable fraction Ylimääräosuus; Syyksilukuosuus; Riskiosuus

Attributable fraction among exposed Ylimääräosuus altistuneilla; Syyksilukuosuus altistuneilla; Riskiosuus altistuneilla

Attributable fraction in population Ylimääräosuus väestössä; Syyksilukuosuus väestössä; Riskiosuus väestössä (ks. **Population attributable fraction**)

Attributable number Tapausylimäärä

Attributable proportion Ylimääräosuus; Syyksilukuosuus; Riskiosuus

Attributable risk (1) Ylimääräosuus; Syyksilukuosuus; Riskiosuus (suositeltavampi: **Attributable fraction**); **(2)** Riskiero (termin **attributable risk** käyttöä tässä merkityksessä ei suositella)

Attributable risk percent Ylimääräosuus; Syyksilukuosuus; Riskiosuus

Attrition Aineiston hiertyminen (pitkittäisaineistossa tutkimushenkilöiden vetäytyminen ajan mittaan)

Attrition bias Hiertymisharha

Audit Auditointi; Laaduntarkastus

Average Keskiarvo; Keskimääräinen

Average life expectancy Keskimääräinen elinajanodote

Background level Perustaso;

Background rate Esiintyvyyden ym. taustataso

Base population Pohjaväestö

Baseline Perustaso; Lähtötilanne

Basic reproductive rate (1) Perusuusiutumisluku (väestöt.); **(2)** Perustartuttavuusluku (infektioepid.)

Bayes' formula Bayesin kaava

Bayes' theorem Bayesin lause

Bayesian statistics Bayesiläinen tilastotiede; Bayes-tilastotiede

Behavioral epidemic Käyttäytymisepidemia

Behavioral risk factor Käyttäytymisriskitekijä; Käyttäytymisvaaratekijä

Benchmark Mittapuu

Benchmarking Kaltaisvertailu

Benefit-cost ratio Hyöty-kustannussuhde

Berkson's bias, Berksonian bias Berksonin harha; Sairaala-aineiston valintaharha

Bernoulli distribution Bernoullin jakauma

Beta error Hyväksymiserhe; Tyypin 2 virhe; Beetavirhe

Bias Harha; Systemaattinen virhe

Bias, ascertainment Esiinkaivuharha (ks. **ascertainment bias**)

Bias, design Asetelmaharha

Bias, detection Löytämisharha

Bias, information Informaatioharha

Bias, interviewer Haastattelijaharha

Bias, lead time Aikaistusharha

Bias, length Kestoharha; Pituusharha

Bias, measurement Mittausharha

Bias, misclassification Virheluokitteluharha
Bias, non-participation Osallistumattomuusharha
Bias, observer Havaitсияharha
Bias, recall Muistiharha
Bias, reporting Raportointiharha
Bias, response Vastauharha
Bias, sampling Otantaharha
Bias, selection Valintaharha; Valikoitumisharha
Bills of mortality Kuolleisuustaulut (historiallinen termi)
Binary variable Kaksiarvoinen muuttuja; Binaarinen muuttuja; Dikotominen muuttuja
Binomial distribution Binomijakauma
Biological plausibility Biologinen uskottavuus
Biomarker, Biological marker Biologinen ilmaisin; Merkkiaine; Biomarkkeri
Biometry Biometria
Biostatistics Biostatistiikka
Birth certificate Syntymätodistus
Birth cohort Syntymäkohortti
Birth cohort analysis Syntymäkohorttianalyysi
Birth defect Synnyttäminen poikkeavuus
Birth interval Synnytysväli
Birth order Syntymäjärjestys
Birth rate Syntyvyysluku
Birth weight Syntymäpaino
Blind(ed) experiment, Blind(ed) trial Naamioitu koe; Sokkokoe; Sokkoutettu koe
Blind(ed) study Naamioitu tutkimus; Sokkotutkimus; Sokkoutettu tutkimus
Blocked randomization Lohkosatunnaistus; Lohkoittainen satunnaistus
Body mass index Painoindeksi; Quetelet'n indeksi; BMI
Bonferroni correction Bonferronin korjaus
Bootstrap method Bootstrap-menetelmä
Box-and-whiskers plot Laatikko-janakuvio
Calibration Kalibrointi; Kalibraatio
Caliper matching Kaliiperikaltaistus
Cancer epidemiology Syöpäepidemiologia
Capture-recapture method Merkintä-takaisinpyyntimenetelmä; Toistopyyntimenetelmä
Carcinogen Syöpää aiheuttava aine; Karsinogeeni
Carcinogenesis Syövän synty; Karsinogeneesi
Cardiovascular epidemiology Sydän- ja verisuonitautien epidemiologia
Carrier Kantaja (oireeton)
Case Tapaus
Case (of disease) Tautitapaus
Case, collateral Lähitapaus
Case, imported Muualta tuotu tapaus
Case, incident Ilmaantuva tautitapaus; Uusi tautitapaus
Case, indigenous Kotoperäinen tapaus
Case, induced Indusoitu tapaus (lääkinnällisen toimen kautta)
Case, prevalent Oleva tautitapaus; Elävä tautitapaus
Case-base sampling Tapaus-pohjaotanta
Case-base study Tapaus-pohjatutkimus; Tapaus-verrokkitutkimus
Case-case study Tapaus-tapaustutkimus
Case classification Tapausluokitus
Case-cohort sampling Tapaus-kohorttianta
Case-cohort study Tapaus-kohorttitutkimus
Case-comparison study Tapaus-verrokkitutkimus (ks. **Case-control study**)
Case-compeer study Tapaus-verrokkitutkimus (ks. **Case-control study**)
Case-control sampling Tapaus-verrokkianta
Case-control study Tapaus-verrokkitutkimus; Tapauslähtöinen tutkimus; Vastelähtöinen tutkimus;
Sairauslähtöinen tutkimus
Case-control study, hospital-based Sairaalapohjainen tapaus-verrokkitutkimus
Case-control study, nested Uпотettu tapaus-verrokkitutkimus; Sisäinen tapaus-verrokkitutkimus

Case-control study, registry-based Rekisteripohjainen tapaus-verrokkitutkimus
Case-crossover study Tapaus-ristikkäistutkimus; Tapaus-vaihtovuorotutkimus
Case definition Tapausmääritelmä
Case fatality proportion, Case fatality rate Tappavuus; Tapauksen kuolleisuusosuus
Case-finding Tapauksen etsintä; Tapauksen löytäminen
Case history study Tapaushistoriatutkimus
Case investigation Tapaustutkimus
Case-independence Tapausriippumattomuus
Case-mix index Tapauskirjoindeksi
Case-only study Tapauksiin rajoittuva tutkimus
Case-parental control design Tapaus-verrokkitutkimus käyttäen vanhempia verrokkeina
Case-referent study Tapaus-verrokkitutkimus
Case series Tapaussarja
Case-specular design Tapaus-peilausasetelma
Case-time-control design Tapaus-aikavertailututkimus
Catchment area Koontialue
Catchment population Koontiväestö
Categorical variable Luokkamuuttuja
Categorization Luokittelu
Causal diagram Syy-seurauskuvio; Kausaalikuvio; Kausaalidiagrammi
Causal inference Syy-seurauspäätely; Kausaalipäätely
Causal study Syy-seuraustutkimus; Kausaalitutkimus
Causality Syy-seuraussuhde; Kausaliteetti
Cause-deleted life table Kuolemansyypuhdistettu elinajan taulu
Cause-specific Syykohtainen
Cause of death Kuolemansyy; Kuolinsyy
Censored Sensuroitunut t. sensuroitu; Typistynyt t. typistetty
Censoring Sensuroituminen; Sensurointi; Typistuminen; Typistys
Census (1) Väestölaskenta; **(2)** Kokonaistutkimus
Census tract Väestölaskenta-alue
Centile Sentiili; Sadannepiste
Cessation experiment Lopettamiskoe; Altistuslakkokoe
Characteristic Piirre; Tunnusluku
Chart Kuva; Kuvio; Kaavio
Check digit Tarkistusnumero
Child mortality Lapsikuolleisuus (1-4 v)
Child death rate Lapsikuolleisuusluku (1-4 v)
Chronic Pitkäaikainen; Krooninen
Chronobiology Kronobiologia
Class Luokka; Kattegoria
Class interval Luokkaväli
Classification Luokitus; Luokittelu
Classification error Luokitteluvirhe
Classification of diseases Tautiluokitus; Tautien luokittelu
Clinical decision analysis Kliininen päätösanalyysi
Clinical epidemiology Kliininen epidemiologia
Clinical importance Kliininen merkittävyys
Clinical significance Kliininen merkittävyys
Clinical trial Kliininen koe
Clinimetrics Klinimetria
Closed population Suljettu väestö
Cluster Ryväs (*genetiivi* Rypään); Ryvästymä; Klusteri
Cluster analysis Ryhmittelyanalyysi
Cluster sampling Ryväсотanta
Clustering Ryvästyminen; Klusteroituminen
Code Koodi; Luokitusjärjestelmä
Coding Koodaus
Coefficient of concordance Konkordanssikerroin; Yhtäpitävyyskerroin
Coefficient of correlation Korrelaatiokerroin

Coefficient of determination Determinaatiokerroin
Coefficient of variation Variaatiokerroin
Coherence Koherenssi; Johdonmukaisuus
Cohort Kohortti
Cohort analysis Kohorttianalyysi
Cohort effect Kohorttivaikutus
Cohort study Kohorttitutkimus; Alttiuslähtöinen tutkimus
Cointervention Samanaikainen interventio
Collinearity Kollineaarisuus; Multikollineaarisuus
Colonization Kolonisaatio; Mikrobin läsnäolo ilman oiretta
Common source epidemic Yhden lähteen epidemia
Common vehicle spread Leviäminen yhteisen kuljettimen kautta
Communicable disease Tartuntatauti
Communicable period Tartuttavuusjakso
Community Yhteisö
Community diagnosis Yhteisödiagnoosi
Community health Kansanterveystiede
Community medicine Yhteisölääkätiede
Community trial Yhteisötason koe
Comorbidity Lisäsairastavuus; Oheissairastavuus
Comparability Vertailukelpoisuus; Vertailtavuus
Comparable Vertailukelpoinen; Vertailtava
Comparative mortality figure (CMF) Vertaileva kuolleisuussuhde
Comparative parameter Vertailuparametri
Comparative study Vertaileva tutkimus
Comparison group Vertailuryhmä
Competing cause Kilpaileva syy
Competing risk Kilpaileva riski
Completed fertility rate Lopullinen hedelmällisyysluku
Completion rate Niiden havaintoyksikköjen osuus, joista kaikkien muuttujien arvot tiedossa.
Compliance Myöntävyys; Noudattaminen (esim. hoito-ohjeen); Hoitomyyntävyys
Composite index Yhdistelmäindeksi
Compression of morbidity Sairastavuusajan lyheneminen
Concordance Yhteensopivuus; Yhtäpitävyys; Sopusointu; Konkordanssi
Concordant Yhteensopiva; Yhtäpitävä; Sopusoinnussa oleva; Konkordantti
Concurrent study Tosi aikainen tutkimus
Conditional probability Ehdollinen todennäköisyys
Confidence interval Luottamusväli
Confidence limits Luottamusrajat
Confidentiality Salassapito; Luottamuksellisuus
Confirmation bias Varmistusharha
Conflict of interest Eturistiriita
Confounder Sekoittaja; Sekoittava tekijä
Confounding Sekoittuneisuus
Confounding bias Sekoittuneisuusharha
Confounding by indication Hoitoaihesekoittuneisuus
Confounding factor Sekoittava tekijä
Confounding, joint Yhteissekoittuneisuus
Confounding, negative Negatiivinen sekoittuneisuus; Käänteissekoittuneisuus
Confounding variable Sekoittaja; Sekoittava muuttuja; Sekoittava tekijä
Consistency (1) Yhdenmukaisuus (esim. tutkimusnäytön); **(2)** Tarkentuvuus (estimaattorin)
Consolidated Standards of Reporting Trials (CONSORT) CONSORT-lausuma kliinisten kokeiden raportoinnista
Contact (of an infection) Kosketus; Kontakti (tartunnan)
Contact, direct Välittömän kosketus t. kontakti; Suora kosketus t. kontakti
Contact, indirect Välillinen kosketus t. kontakti; Epäsuora kosketus t. kontakti
Contact, primary Ensikontakti; Primaarikontakti
Contact, secondary Toisen polven kosketus t. kontakti; Sekundaarikosketus t. -kontakti;
Contagion Tartunta

Contagious Tarttuva
Containment Hillintä; Rajaaminen; Leviämisen estäminen
Contamination Tahrautuminen; Kontaminaatio
Contextual analysis Kontekstuaalianalyysi
Contextual effect Kontekstuaalinen vaikutus
Contingency table Kontingenssitaulu; Kaksi- tai moniulotteinen lukumäärättaulu
Contingent variable Välittävä muuttuja
Continuing source epidemic Jatkuvan lähteen epidemia
Continuous variable Jatkuva muuttuja
Control (1) Verrokki; Vertailuyksilö; (2) Hallinta; Kontrolli (esim. sekoittuneisuuden); (3) Torjunta (esim. taudin)
Control group Vertailuryhmä; Verrokkiryhmä
Control of confounding Sekoittuneisuuden hallinta
Controls, historical Historialliset verrokkit
Controls, hospital Sairaalaverrokkit
Controls, matched Kaltaistetut verrokkit
Controls, neighborhood Naapurustoverrokkit
Controls, sibling Sisarusverrokkit
Convenience sample Mukavuusotos; Näyte (tilastot.)
Correlation Korrelaatio
Correlation coefficient Korrelaatiokerroin
Cost, average Keskimääräinen kustannus
Cost, avoided Vältetty kustannus
Cost, direct Välitön kustannus
Cost, fixed Kiinteä kustannus
Cost, incremental Lisäkustannus
Cost, indirect Välillinen kustannus
Cost, intangible Aineeton kustannus
Cost, marginal Rajakustannus
Cost, opportunity Vaihtoehtokustannus
Cost-benefit analysis Kustannus-hyötyanalyysi
Cost-effectiveness analysis Kustannus-vaikuttavuusanalyysi
Cost-utility analysis Kustannus-utileettianalyysi
Counter-matching Vastakaltaistus
Counterfactual Kontrafaktuaalinen
Covariance Kovarianssi
Covariate Kovariaatti
Coverage Kattavuus; Peittävyys; Peitto
Cox model Coxin malli; Suhteellisten riskitehtyysien malli; Verrannollisten riskitehtyysien malli; Suhteellisten intensiteettien malli; Verrannollisten intensiteettien malli
Critical time window Kriittinen aikaikkuna
Cross-cultural study Kulttuurien välinen tutkimus
Cross-design synthesis Asetelmien välinen synteesi
Cross-infection Ristiintartunta
Cross-level bias Tasojen välinen harha (vrt. **Ecological bias**)
Cross-level effect Tasojen välinen vaikutus
Cross-level interaction Tasojen välinen interaktio
Cross-product ratio Vetosuhde; Kerroinsuhde; Vetokertoimien suhde; Ristitulosuhde (ks. **odds ratio**)
Cross-sectional study Poikittaistutkimus; Vallitsevuustutkimus
Crossover design Ristikkäisasetelma; Vaihtovuoroasetelma
Crossover trial Ristikkäiskoe; Vaihtovuorokoe
Crude Vakioimaton; Karkea
Cumulative death rate Kuolleisuuskerromäärä; Kumulatiivinen kuolleisuusaste
Cumulative hazard Riskikertymä; Intensiteettikertymä; Hasardikertymä; Kumulatiivinen riskitehtyys; Kumulatiivinen intensiteetti; Kumulatiivinen hasardi
Cumulative incidence (1) Ilmaantumiskertymä; Kumulatiivinen ilmaantuvuus; (2) Ilmaantumisosuus (ks. **Incidence proportion**); (3) Absoluuttinen riski (erit. kilpailevien poistumansyiden vallitessa);
Huom! Englanninkielisissä teksteissä termiä *cumulative incidence* sekä sen alla mainittuja

johdannaisia käytetään em. eri merkityksissä usein täsmentämättä, mistä suureesta on kysymys.

Cumulative incidence rate (1) Ilmaantumiskertymä; Kumulatiivinen ilmaantuvuus; (2) Ilmaantumisosuus

Cumulative incidence ratio (1) Ilmaantumiskertymien suhde; Kumulatiivinen ilmaantumissuhde; (2) Ilmaantumisosuuksien suhde

Cumulative rate Kumulatiivinen tiheys; Kumulatiivinen ilmaantuvuus

Cumulative survival proportion Eloassaolo-osuus (ks. **Survival proportion**)

Cumulative survival rate Eloassaolo-osuus (ks. **Survival proportion**)

Cusum-method Kertyvän summan laadunvalvontamenetelmä; Cusum-menetelmä

Cut point, Cutoff point Katkaisupiste; Kynnysarvo; Rajapiste

Cyclicality, seasonal Kausivaihtelun t. vuodenaikavaihtelun syklisyys

Cyclicality, secular Pitkäaikavaihtelun (yli vuoden pituisten jaksojen) syklisyys

Data Aineisto; Data

Data base Tietokanta

Data cleaning Aineiston puhdistus

Data contamination Aineiston tahrautuminen

Data dredging Aineiston ruoppaus

Data mining Aineiston louhinta

Data reduction Aineiston tiivistäminen

Death rate Kuolleisuustiheys; Kuolleisuusluku

Decayed, missing or filled teeth (DMF) DMF-indeksi (hampaiston kuntoa kuvaava)

Decision analysis Päätösanalyysi

Decision tree Päästöpuu

Deduction (1) Deduktio (looginen päättely yleisestä erityiseen); (2) Vähentäminen; Vähennyslasku

Degrees of freedom (df) Vapausasteluku; Vapausasteet

Delivery, postterm Yliaikainen synnytys

Delivery, preterm Ennenaikainen synnytys

Delivery, term Täysiaikainen synnytys,

Demographic trap Väestöloukku

Demography Väestötiede; Demografia

Demonstration model Kokeilumalli; Rutiinisovellettavuusmalli

Denominator Nimittäjä

Density case-control study Tiheyspoiminnalla toteutettu tapaus-verrokkitutkimus

Density of population Väentiheys; Väestötiheys

Density sampling Tiheyspoiminta

Dependency ratio Huoltosuhde

Dependent variable Vastemuuttuja; Selitettävä muuttuja; Riippuva muuttuja (ei suos., myös englanniksi mieluummin **Response variable** tai **Outcome variable**)

Descriptive epidemiology Kuvaileva epidemiologia

Descriptive study Kuvaileva tutkimus

Design Asetelma; Suunnitelma; Kaavio; Runko

Design bias Asetelmaharha

Design effect Asetelmavaikutus

Design variable Asetelmamuuttuja

Detectable preclinical period (DPCP) Esikliininen löydettävyysaika

Detection Löytäminen; Toteaminen; Tunnistaminen

Detection bias Löytämisharha; Toteamisharha; Tunnistamisharha

Determinant Määre; Selittävä tekijä; Determinantti

Developmental and life course epidemiology Kehitys- ja elämäntaakari epidemiologia

Diagnosis Diagnoosi; Taudinmääritys; Tilanmääritys

Diagnostic and Statistical Manual (DSM) DSM; Psykiatristen häiriöiden luokitusjärjestelmä

Diagnostic suspicion bias Diagnoosiepäilyharha

Diagnostic-related groups (DRG) DRG-ryhmittely

Dichotomous variable Kaksiarvoinen muuttuja; Dikotominen muuttuja; Binaarinen muuttuja

Differential Eriävä; Erotus-; Differentiaalinen

Differential misclassification Eriävä virheluokittelu

Digit preference Numeronsuosiminen

Digit preference bias Numeronsuosimisharha

Direct adjustment Suora korjaus; Suora vakiointi

Direct association Suora yhteys t. riippuvuus; Välitön yhteys t. riippuvuus
Direct standardization Suora vakiointi
Directed acyclic graph (DAG) Palautumaton vuokaavio
Disability Vamma; Haitta; Toimintarajoite (nykyisin virallinen termi)
Disability-adjusted life years (DALYs) Toimintakyypainotetut elinvuodet; Haittapainotetut elinvuodet
Disability-free life expectancy Haitattoman elämän kesto-odote; Toimintakykyisen elämän kesto-odote
Discordant Eriäinen; Diskordantti
Discount rate Diskonttauskorko
Discrete variable Epäjatkuva muuttuja; Diskreetti muuttuja
Discriminant analysis Erotteluanalyysi
Discrimination Erottelu
Discrimination power Erottelukyky
Disease Tauti; Sairaus
Disease mapping Tautikartoitus
Disease model Tautimalli
Dispersion Hajonta; Dispersio
Distorter variable Sekoittava tekijä; Vääristävä muuttuja (ei suos.)
Distribution Jakauma
Distribution function Kertymäfunktio
Distribution-free method Jakaumasta riippumaton menetelmä
Dominant Vallitseva; Dominoiva
Dose Annos
Dose-effect relationship Annos-vaikutussuhde
Dose-response relationship Annos-vastesuhde
Dot chart, Dot plot Pistekuvio
Double-blind trial Kaksoisnaamioitu koe; Kaksoissokkokoe
Drift Ajautuminen
Droplet nuclei Pienhiukkanen tai aerosoli (ilmateitse leviävä ja tartuttava)
Dropout Vetäytyminen; Poistuminen; Vetäytynyt; Poistunut
Dummy variable Ilmaisain; Osoitinmuuttuja; Indikaattorimuuttuja; Dummy-muuttuja
Dynamic population Dynaaminen väestö; Avoin väestö
Early detection Varhaistoteaminen (taudin)
Early neonatal mortality (rate) Varhaisneonataalikauden kuolleisuus(luku)
Early warning system Varhaisvaroitusjärjestelmä
Ecological analysis Ekologinen analyysi
Ecological association Ekologinen yhteys; Ekologinen riippuvuus
Ecological bias Ekologinen harha
Ecological correlation Ekologinen korrelaatio
Ecological fallacy Ekologinen harha; Ekologinen virhepäätelmä
Ecological level Ekologinen taso; Ryhmätaso; Ryvästaso
Ecological study Ekologinen tutkimus
Effect Vaikutus; Seuraus
Effect measure Vaikutusmitta; Vaikutuksen mitta; Vaikutussuure
Effect modification Vaikutuksen muovaaminen
Effect modifier Vaikutuksen muovaaja
Effect size Vaikutuksen koko; Vaikutuksen suuruus
Effective population size Tehollinen väkiluku
Effective sample size Tehollinen otoskoko
Effectiveness Vaikuttavuus; Vaikutus käytännön elämässä
Effects coding Vaikutuksen mukainen koodaus
Efficacy Teho; Hoitoteho; Vaikutus ihanneoloissa
Efficiency (1) Tehokkuus (estimaattorin); **(2)** Kustannusvaikuttavuus; Tehokkuus (terveystaloustiede)
Eligibility criteria Kelpoisuusehdot; Kelpoisuuskriteerit
Emerging infections Uhkaavat infektiotaudit
Empirical Empiirinen; Havaintoon perustuva; Kokemusperäinen (ei suos.)
End results Lopputulokset; Vasteet

Environmental epidemiology Ympäristöepidemiologia
Environmental health impact assessment Ympäristön terveysvaikutusten arviointi
Environmental hypersensitivity Ympäristöyliherkkyys
Environmental tobacco smoke (ETS) Ympäristön tupakansavu
Epidemic Epidemia; Epideeminen
Epidemic, common source Yhden lähteen epidemia
Epidemic, point source Yhden lähteen epidemia
Epidemic curve Epidemiakäyrä; Epidemiakuvaaja
Epidemic intelligence Epidemioiden varhaistunnistus
Epidemic threshold Epidemiakynnys
Epidemiologic transition Epidemiologinen muuntuminen; Epidemiologisen transiitio
Epidemiologist Epidemiologi
Epidemiology Epidemiologia
Episode Sairausjakso; Episodi
Epizootic Epidemia eläinpopulaatiossa; Epitsotia (vanh.); Epitsoottinen (vanh.)
Equipoise Epävarmuuden tasapaino [erit. vaihtoehtoisten hoitokäytäntöjen paremmuudesta]
Equivalence tests Yhtähyvyytestit; Ekvivalenssitestit
Eradication (of disease) Juuriminen (taudin); Hävittäminen (taudin)
Error Erhe; Virhe
Error, classification Luokitteluvirhe
Error, measurement Mittausvirhe
Error, type I Tyypin I virhe; Hylkäämiserhe; Alfavirhe
Error, type II Tyypin II virhe; Hyväksymiserhe; Beetavirhe
Error factor Virhekerroin; Erhekerroin
Error margin Virhemarginaali; Erhemarginaali
Estimate Estimaatti; Tilastollisen parametrin arvio
Estimation Estimointi; Tilastollisen parametrin arviointi
Estimator Estimaattori; Tilastollisen parametrin arviointifunktio
Ethics (Ethical) Review Committee Eettinen toimikunta
Ethnic group Kansanryhmä; Etninen ryhmä
Etiologic Syytä koskeva; Syy- ; Etiologinen;
Etiologic fraction Etiologinen osuus altistuneilla
Etiologic fraction among exposed Etiologinen osuus altistuneilla
Etiologic fraction in population Etiologinen osuus väestössä
Etiologic study Syytutkimus; Kausaalitutkimus; Etiologinen tutkimus
Etiological epidemiology Etiologinen epidemiologia
Etiology Syyoppi; Etiologia
Evaluation Toiminnan arviointi; Evaluaatio
Evans' postulates Evansin postulaatit
Event Tapahtuma
Event history analysis Tapahtumahistoria-analyysi
Event rate Tapahtumatiheys; Riskitiheys (ks. **hazard rate**)
Evidence-based health care Näyttöön perustuva terveydenhuolto
Evidence-based medicine Näyttöön perustuva hoito; Näyttöön perustuva lääketiede
Evidence-based public health Näyttöön perustuva kansanterveystyö
Excess fraction Ylimääräosuus [vrt. **attributable fraction**]
Excess fraction among exposed Ylimääräosuus altistuneilla
Excess rate Lisätiheys; Tiheysero (ks. **Rate difference**)
Excess risk Lisäriski; Riskiero (ks. **Risk difference**)
Expectation of life Elinajanodote; Keskimääräinen elinaika (vrt. **life expectancy**)
Expected loss Tappion odotusarvo; Tappio-odote
Expected number of cases Odotettu tapausmäärä
Expected years of life lost Menetettyjen elinvuosien odote
Experiment Koe
Experimental epidemiology Kokeellinen epidemiologia
Experimental study Kokeellinen tutkimus
Explanatory study Selittävä tutkimus (esim. hoitotutkimus)
Explanatory trial Selittävä koe (esim. hoitotehoja vertaileva koe)
Explanatory variable Selittävä muuttuja

Exploratory study Eksploraatiivinen tutkimus
Exposed Altistunut
Exposure Altistuminen; Altistus; Altiste
Exposure assessment Altistuksen arviointi
Exposure limit Altistusraja; Suurin sallittu altistus
Exposure odds Altistumisjako (esim. tapauksilla ja verrokeilla)
Exposure odds ratio Altistumisjakojen suhde; Altistumisen vetosuhte (tapausten ja verrokkien välillä)
Expressivity Ilmenevyys; Ekspressiviteetti
Extended trial Laajennettu koe
External validity Ulkoinen validiteetti; Yleistettävyys
Externalities Sosiaaliset hyödyt ja haitat; Eksternaliteetit
Extrapolate Ekstrapoloida
Extrapolation Ekstrapolaatio
Extrinsic incubation period Ulkoinen itämisaika
Factor Tekijä; Faktori
Factor analysis Faktorianalyysi
Factorial design Tekijäkoe
False negative Väärä negatiivinen (diagnoosi t. testituloks)
False negative rate Väärien negatiivisten osuus (100% – sensitiivisyys %)
False positive Väärä positiivinen (diagnoosi t. testituloks)
False positive rate Väärien positiivisten osuus (100% – spesifisyys %)
Familial aggregation Suvuittainen kasautuminen; Suvuittainen ryvästyminen
Familial disease Suvuittainen tauti; Familiaalinen tauti
Family Perhe; Suku
Family, extended Laajennettu perhe; Suurperhe; Suku
Family, nuclear Ydinperhe
Family contact disease Perheessä tarttuva tauti
Family study Perhetutkimus; Sukututkimus
Farr's laws of epidemics Farrin epidemialait
Fatality rate Kuolleisuus (esim. onnettomuuden tms. kokeneiden joukossa; ei suositella)
Feasibility study Toteutettavuustutkimus
Fecundity Hedelmällisyys (piilevä)
Fertility Hedelmällisyys (toteutuva, havaittava)
Fertility rate Hedelmällisyysluku
Fertility ratio Hedelmällisyysuhde
Fetal death Sikiökuolema
Fetal death certificate Sikiökuolintodistus
Fetal death rate Sikiökuolleisuusluku
Fetal death ratio Sikiökuolleisuussuhde
Fetal mortality Sikiökuolleisuus
Field epidemiology Kenttäepidemiologia
Field survey Kenttätutkimus; Kenttäkartoitus
Field trial Kenttäkoe
Fishing expedition Kalastelu; Eksploraatiivinen tutkimus
Fitness (1) Kunto (fyysinen); **(2)** Kelpoisuus; Soveltuvuus (genet.)
Fixed effect Kiinteä vaikutus
Fixed factor Kiinteä tekijä
Flow diagram, Flow chart Vuokaavio
Focus of infection Infektiopesäke; Infektiofokos
Follow-up Seuruu; Seuranta
Follow-up study Seuruututkimus; Seurantatutkimus
Food-frequency questionnaire Ruokafrekvenssilomake
Force of morbidity Sairastumisen intensiteetti; Riskitiheys (vrt. **hazard** ja **hazard rate**)
Force of mortality Kuolleisuusintensiteetti; Kuolleisuuden riskitiheys (vrt. **hazard** ja **hazard rate**)
Forecast Ennuste; Ennustaa
Forecasting Ennustaminen
Forest plot Metsikkökuvio
Fortuitous association, relationship Satunnaisyhteys

Fourfold table Nelikenttätäulu; 2x2-täulu

Fractile Fraktiili; Kvantiili

Frequency (1) Lukumäärä; Frekvenssi; (2) Esiintyvyys (vrt. **Occurrence** ja **Rate**); (3) Osuus (ks. **Proportion**, esim. alleelifrekvenssi eli alleelin vallitsevuus tietyssä väestössä) (3) Taajuus (fysik., ks. myös **Rate**);

Frequency distribution Lukumääräjakauma; Frekvenssijakauma

Frequency matching Ryhmäkältaistus; Frekvenssikältaistus

Frequency table Lukumäärätäulu; Frekvenssitäulu

Function Funktio

Functional ability Toimintakyky

Functioning Toimintakyky

Funnel plot Suppilokuvio; Funnel-kuvio

Gaussian distribution Gaussin jakauma; Normaalijakauma

Gender Sukupuoli

Gene-environment interaction Geenin ja ympäristön yhteisvaikutus

Gene-gene interaction Geenien yhteisvaikutus

General fertility rate Yleinen hedelmällisyysluku

General population Keskiväestö; Yleisväestö

Generalizability Yleistettävvyys; Ulkoinen validiteetti

Generalized linear models Yleistetyt lineaariset mallit

Generation effect Sukupolvivaikutus; Kohorttivaikutus

Generation time Sukupolviväli (infektion)

Genetic epidemiology Geneettinen epidemiologia

Genetic linkage Geneettinen kytkentä

Genetic penetrance Perinnöllinen ilmenemisriski; Perinnöllinen penetranssi; Geneettinen penetranssi

Genetic screening Perinnöllisyysseulonta; Periytyvien tautien seulonta

Genotype Genotyyppi

Genotypic misclassification Genotyypin virheluokittelu

Geographic information system (GIS) GIS-paikkatietojärjestelmä

Geometric mean Geometrinen keskiarvo

Gestational age Sikiöikä; Gestaatioikä

Gestational length Raskauden kesto; Sikiöajan kesto; Gestaatioajan pituus

Gibbs sampler Gibbsin poimija (tilastot.)

Gini coefficient Gini-kerroin

Glover phenomenon Gloverin ilmiö; Erilaisista hoitolinjoista johtuva toimenpiteiden esiintyvyyden vaihtelu

Gold standard Kultainen standardi; Kriteeristandardi

Gompertz's law Gompertzin kuolleisuusmalli

Gompertz-Makeham formula Gompertzin-Makehamin kuolleisuusmalli

Goodness of fit Sovitteen hyvyys

Goodness of fit test Yhteensopivuustesti; Sovitteen hyvyydesti

Gradient of infection Infektiogradientti

Gravidity Raskauksien lukumäärä

Gross reproduction rate Bruttouusiutumisluku

Growth curve Kasvukäyrä

Growth rate of population Väestön kasvunopeus

Halo effect Halo-vaikutus

Haphazard sample Mielivaltainen otos; Mielivaltainen näyte

Hardy-Weinberg law Hardyn-Weinbergin laki

Harmonic mean Harmoninen keskiarvo

Hawthorne effect Hawthornen vaikutus

Hazard (1) Riskitiheys; Intensiiteetti; Hasardi (vrt. **incidence** t. **intensity**); (2) Terveysuhka; Terveiden potentiaalinen riskitekijä

Hazard, cumulative Riskikertymä; Intensiiteetikertymä; Hasardikertymä; Kumulatiivinen riskitiheys; Kumulatiivinen intensiteetti; Kumulatiivinen hasardi

Hazard difference Riskitiheysero; Intensiiteettiero; Hasardiero

Hazard identification Terveysuhan tunnistaminen

Hazard rate Riskitiheys; Intensiiteetti; Hasardi

Hazard ratio Riskitehyyksien suhde; Riskitehyyssuhde; Intensiiteettien suhde; Hasardisuhde
Health behavior Terveyskäyttäytyminen
Health care associated infection (HAI) Hoitoon liittyvä infektio
Health expectancy Terveiden elinvuosien odote
Health index Terveysindeksi
Health indicator Terveysmittari; Terveiden osoitin
Health promotion Terveiden edistäminen
Health risk appraisal (HRA) Terveysriskin arviointi
Health services Terveystuotopalvelut; Terveystuotopalvelut
Health services research Terveystuotopalvelututkimus
Health statistics Terveystilasto
Health status index Terveystilastoindeksi
Health survey Terveystutkimus; Terveystutkimus
Health systems research Terveystuotujärjestelmän tutkimus
Health technology assessment Terveystuotun menetelmien arviointi
Health-adjusted life expectancy Terveystuotun painotettu elinajanodote
Healthy life years (HeaLY) Terveet elinvuodet; Terveenä elettyt vuodet
Healthy worker effect Terve työntekijä -vaikutus
Healthy years equivalents Terveiden vuosien vastineet
Hebdomadal mortality rate Varhaisneonataalikauden kuolleisuusluku
Herd immunity Laumaimmuneetti
Herd immunity threshold Laumaimmuneettikynnys
Hereditary Perinnöllinen
Hereditary disease Periytyvä tauti
Heritability Heritabiliteetti; Perimäosuus
Hierarchy of evidence Näytön hierarkia
Hill's considerations for causal inference Hillin ohjenuorat kausaalipäätelylle (*Huom!* Eivät ole "kriteerejä!")
Historical cohort Historiallinen kohortti
Historical control Historiallinen verrokkii
Historical study Historiallinen tutkimus
Hospital discharge register Hoitoilmoitusrekisteri; Poistoilmoitusrekisteri (vanh.)
Hospital epidemiology Sairaalaepidemiologia
Hospital-acquired infection Sairaalainfektio
Host Isäntä
Host, definitive Kantaisäntä; Pääisäntä; Varsinainen isäntä
Host, intermediate Väli-isäntä
Household sample survey Kotitaloustiedustelu
Hyperendemic disease Hyperendeminen tauti
Hypergeometric distribution Hypergeometrisen jakauma
Hypothesis Hypoteesi
Hypothesis testing Hypoteesin testaus
iatrogenic Iatrogeninen; Terveystuotun aiheuttama
Identification number, Identifying number Tunnistenumero; ID-numero
Idiosyncrasy (1) Erityspiirre; (2) Epänormaali reaktio (lääke-epidemiologiassa)
Illness Sairaus
Illness behavior Sairauskäyttäytyminen
Immunity Vastustuskyky; Immuneetti
Immunization Rokotus; Vastustuskyvyn muodostuminen; Immunisaatio
Immunogenicity Immunogeenisyys
Impact Impakti; Vaikutus (erit. prosessiin eikä tulokseen)
Impact factor Impaktikerroin
Impact fraction Impaktiosuus
Impairment Vajavuus
Implementation Toimeenpano; Käynnistäminen; Juurruttaminen; Toteutus
Imputation Puuttuvien tietojen korvaaminen; Imputointi
Inapparent infection Piilevä infektio; Oireeton infektio
Inception cohort Lähtökohortti; Alkukohortti
Inception rate Inseptiotehys; Episoditehys

Incidence Ilmaantuvuus; Insidenssi
Incidence density Ilmaantumistiheys; Ilmaantumistaajuus (ks. **Incidence rate**)
Incidence density ratio (IDR) Ilmaantumistiheyksien suhde
Incidence odds ratio (IOR) Ilmaantuvuuksien vetosuhte; Ilmaantuvuuksien kerroinsuhde (ks. **odds ratio**)
Incidence proportion Ilmaantumisosuus (vrt. **cumulative incidence**, merkitys **(2)**)
Incidence proportion difference (IPD) Ilmaantumisosuuksien erotus
Incidence proportion ratio (IPR) Ilmaantumisosuuksien suhde
Incidence rate Ilmaantumistiheys; Ilmaantumistaajuus (vrt. **Rate** ja **Incidence density**)
Incidence rate ratio (IRR) Ilmaantumistiheyksien suhde; Ilmaantumistaajuuksien suhde
Incidence study Ilmaantuvuustutkimus
Incubation period Inkubaatioaika t. -jakso; Itämisaika t. -jakso (tartunnasta oireisiin);
Independence Riippumattomuus
Independent effect Itsenäinen vaikutus
Independent events Riippumattomat tapahtumat
Independent variable Selittävä muuttuja; Riippumaton muuttuja (ei suos.)
Index Indeks
Index case Indeksitapaus; Ensitapaus
Index group Indeksiryhmä
Indicator variable Osoitinmuuttuja; Ilmais; Indikaattorimuuttuja
Indirect adjustment Epäsuora vakiointi
Indirect costs Epäsuorat kustannukset
Indirect obstetric death Välillinen äitiyskuolema
Induction (1) Induktio (päättely erityisestä yleiseen); **(2)** Kehittyminen (esim. taudin)
Induction period Induktiojakso; Latenttivaihe
Infant mortality (rate) Imeväiskuolleisuus(luku)
Infectibility Tartunta-alttius (ihmisen)
Infection Infektio; Tartunta
Infection rate Tartuntaintensiteetti; Tartuntatiheys
Infectious disease Tartuntatauti; Infektiotauti; Infektiosairaus
Infectiousness Tartuttavuus; Tarttuvuus
Infective Infektiivinen; Infektion aiheuttava; Infektoiva
Infectivity Infektiivisyys; Infektion aiheuttamiskyky
Inference Päättely
Infestation Loistartunta
Information bias Informaatioharha
Informed consent Tietoinen suostumus
Injury Vamma; Vaurio
Inoculation Rokottaminen; Rokotus
Input Panos; Syöte; Input
Instantaneous incidence rate Riskitiheys; Intensiteetti; Hasardi (ks. **Hazard**; **Hazard rate**; **Intensity**)
Instrumental error Laittevirhe
Instrumental variable Instrumenttimuuttuja
Intensity Intensiteetti; Riskitiheys; Hasardi (ks. **Hazard**, **Hazard rate**)
Intention-to-treat-analysis Hoitoaikkeen mukainen analyysi; ITT-analyysi
Inter-quartile range Kvartiiliväli
Interaction (1) Yhdysvaikutus; Interaktio; Vaikutuksen muovautuminen; **(2)** Yhteisvaikutus (**Joint effect**)
Intermediate variable Välittävä muuttuja
Internal validity Sisäinen validiteetti
International classification of diseases (ICD) Kansainvälinen tautiluokitus (ICD)
Interpolate Interpoloida
Interpolation Interpolointi
Interval cancer Väliäsyöpä [seulontakierrosten välillä diagnosoitu syöpä]
Interval scale Välimatka-asteikko
Interval estimate Väliestimaatti
Interval estimator Väliestimaattori
Intervening cause Väliintuleva syy

Intervening variable Väliintuleva muuttuja; Syyketjun osa
Intervention Interventio; Toimenpide; Käsittely
Intervention index Interventioindeksi
Intervention study Interventiotutkimus
Interviewer bias Haastattelijaharha
Intraclass correlation Sisäkorrelaatio; Intraclass-korrelaatio (ICC)
Island population Saarekepopulaatio
Item nonresponse Eräkato
Jackknife method Jackknife-menetelmä; Linkkuveitsimenetelmä (tilastotieteessä)
Job-exposure matrix (JEM) Työ-altistematriisi
Joint effect Yhteisvaikutus
Kaplan-Meier estimate Kaplanin-Meierin estimaatti; Rajatuloestimaatti
Kaplan-Meier method Kaplanin-Meierin menetelmä; Rajatulomenetelmä
Kappa, Kappa coefficient Kappa-kerroin; Kappa; Yhtäpitävyyskerroin
Koch's postulates Kochin kausaaliteettipostulaatit
Large sample method Suurten otosten menetelmä; Asymptoottinen menetelmä
Late maternal death Myöhäinen äitiyskuolema
Late neonatal mortality rate Myöhäisneonataalikuolleisuus
Latent class analysis Latenttiluokka-analyysi []
Latent heterogeneity Piilevä heterogeenisuus
Latent immunization Piilevä vastustuskyvyn muodostuminen; Piiloimmunisaatio
Latent infection Piilevä infektio
Latent period Latenttiaika; Induktioaika
Latent period of infection Infektion latenttijakso (aika t. jakso tartunnasta tartuttavuuteen)
Lead time Aikaistus; Varhennus
Lead time bias Aikaistusharha; Varhennusharha
Length bias Kestoharha; Pituusharha
Lethality Tappavuus
Levin's attributable risk Ylimääräosuus väestössä; Syyksilukuosuus väestössä; Riskiosuus väestössä (ks. **Population attributable fraction**)
Life course epidemiology Elämänkaariepidemiologia
Life expectancy Elinajanodote; Elinajaodote
Life expectancy at birth Elinajanodote syntymähetkellä
Life expectancy free from disability (LEFD) Vammattoman elinajan odote
Life expectancy with disability Elinajanodote vamman kanssa
Life table Elinajan taulu; Toteutumataulu; Kuolleisuus- ja eloonjäämistaulu
Lifetime risk Elinaikainen riski
Likelihood Uskottavuus (tilastotiede)
Likelihood function Uskottavuusfunktio
Likelihood ratio Uskottavuusosamäärä
Likelihood ratio of negative result Negatiivisen testituloksen uskottavuusosamäärä
Likelihood ratio of positive result Positiivisen testituloksen uskottavuusosamäärä
Likelihood ratio test Uskottavuusosamäärätesti; LR-testi
Linkage (1) Kytkeä (geneettinen); (2) Yhdistäminen (rekisterit)
Live birth Elävän synnytys; Elävänä syntyminen
Locus Paikka; Geenikohta; Lokus
Lod score Lod-pistemäärä
Logistic model Logistinen malli
Logistic regression Logistinen regressio
Logit Logit-muunnos; Logitti
Logit model Logit-malli
Log-likelihood function Log-uskottavuusfunktio; Uskottavuusfunktion logaritmi
Log-linear model Log-lineaarinen malli
Log-normal distribution Log-normaalijakauma
Longitudinal study Pitkittäistutkimus; Pitkittäinen tutkimus
Lost to follow-up Seuruusta kadonnut; Seurannasta kadonnut
Mantel's trend test Mantelin trenditesti
Mantel-Haenszel estimator Mantelin-Haenszelin estimaattori
Mantel-Haenszel test Mantelin-Haenszelin testi

Margin of safety Turvamarginaali
Mark-recapture method Merkintä-takaisinpyyntimenetelmä; Toistopyyntimenetelmä
Markov model Markovin malli; Markv-malli
Markov process Markovin prosessi; Markov-prosessi
Masked study Naamioitu tutkimus; Sokkotutkimus
Masking Naamiointi; Sokkoutus
Mass screening Joukkoseulonta; Väestöseulonta
Matched control Kaltaistettu verrokki
Matched study Kaltaistettu tutkimus
Matching Kaltaistus
Maternal death Äitiyskuolema
Maternal mortality (rate) Äitiyskuolleisuus(luku)
Matrix (1) Matriksi (biol.); Soluväliaine; (2) Matriisi (matem.)
Maximum allowable concentration (MAC) Suurin sallittu pitoisuus
Maximum likelihood estimate Suurimman uskottavuuden estimaatti; SU-estimaatti
Mean Keskiarvo
Mean, geometric Geometrinen keskiarvo; Keskiverto
Mean, harmonic Harmoninen keskiarvo
Measure of agreement Yhtäpitävyyden mitta
Measure of association Riippuvuusluku; Riippuvuusmitta; Yhteyden mitta
Measure of dispersion Hajontaluku; Hajontamitta
Measure of frequency Esiintyvyyysluku; Esiintyvyyssuure; Esiintyvyyden mitta
Measure of impact Vaikutuksen mitta; Impaktin mitta
Measure of interaction Yhteisvaikutuksen mitta
Measure of occurrence Esiintyvyyssluku; Esiintyvyyssuure; Esiintyvyyden mitta
Measurement bias Mittausharha
Measurement error Mittausvirhe
Measurement scale Mitta-asteikko
Median Mediaani
Mediating variable, Mediator variable Välittävä muuttuja (syyketjun osa)
Medical audit Lääketieteellinen auditointi
Medical record Potilasasiakirja; Sairauskertomus (vanh.)
Medical statistics Lääketieteellinen tilastotiede
Mendelian randomization Mendel-satunnaistus
Meta-analysis Meta-analyysi
Method of maximum likelihood Suurimman uskottavuuden menetelmä; SU-menetelmä
Migrant study Siirtolaistutkimus
Mill's canons Millin päättelysäännöt
Minimal clinically important difference Pienin kliinisesti tärkeä ero
Misclassification Virheluokittelu; Väärinluokittelu
Misclassification, differential Eriävä virheluokittelu
Misclassification, non-differential Yhtäläinen virheluokittelu
Mixed model Sekamalli
Mixture model Sekoitemalli
Mode Moodi; Tyyppiarvo
Model Malli
Model life table Elinajan mallitaulu
Model fitting Mallin sovitus
Model specification Mallin määrittely
Modelling (1) Mallitus; Mallittaminen (tilastot.); (2) Mallinnus; Mallintaminen (matem., terveystaloust.)
Moderator variable Vaikutusta muovaava muuttuja; Vaikutuksen muovaaja (vrt. **Effect modifier**)
Modification Muovaaminen; Muovaus; Muovautuminen
Modifier Muovaaja; Muovaava tekijä
Molecular epidemiology Molekyyli-epidemiologia
Monitoring Seuranta; Valvonta (tartuntatautien)
Monitoring program Seurantaohjelma; Valvontaohjelma (tartuntatautien)
Monte Carlo study, Monte Carlo trial Monte Carlo -tutkimus; Satunnaissimulaatiokoe
Morbidity (1) Sairastuvuus; Ilmaantuvuus; (2) Sairastavuus; Vallitsevuus

Morbidity rate Sairastavuus- tai sairastuvuusluku, joka voi olla ilmaantumistiheys tai vallitsevuus
Mortality Kuolleisuus; Kuolevuus
Mortality proportion Kuolleisuusosuus (vrt. **Incidence proportion**)
Mortality rate Kuolleisuustiheys; Kuolleisuusluku (vrt. **Incidence rate**)
Moving average Liukuva keskiarvo
Multicollinearity Multikollineaarisuus; Kollineaarisuus
Multifactorial etiology Monisyisyys; Monitekijäinen etiologia
Multilevel analysis Monitasoanalyysi
Multilevel model Monitasomalli
Multinomial distribution Multinomijakauma
Multiphase sampling Monivaiheotanta
Multiphasic screening Moniseulonta; Monivaiheeseulonta
Multiple causation Monisyisyys
Multiple comparison method Monivertailumenetelmä
Multiple logistic model Monen selittäjän logistinen malli
Multiple regression Monen selittäjän regressio
Multiple regression model Monen selittäjän regressiomalli
Multiple risk Monitekijäriski
Multiplicative model Multiplikaatiivinen malli
Multistage model Moniastemalli
Multistage sampling Moniasteinen otanta; Moniasteotanta
Multivariable analysis Monimuuttuja-analyysi
Multivariate analysis Monimuuttuja-analyysi
N-of-one study Yhden havaintoyksikön tutkimus
Natural experiment Luonnonkoe
Natural focus of infection Säilymö (ihmisen ulkopuolinen)
Natural history of disease Taudin luonnollinen kulku
Necessary and sufficient cause Välttämätön ja riittävä syy
Needs assessment Tarpeiden arviointi
Neonatal mortality Neonataalikuolleisuus
Neonatal period Neonataalikausi; Neonataalijakso
Nested case-control study Sisäinen tapaus-verrokkitutkimus; Upotettu tapaus-verrokkitutkimus
Nested design Sisäinen asetelma; Upotettu asetelma
Net reproduction rate Nettouusiutumisluku
Net survival Nettoelossaolo
Nidus Pesäke (taudin)
No-observed-effect level (NOEL) Ei-havaittavan vaikutuksen taso
Noise (in data) Kohina; Satunnaisvaihtelu
Nominal scale Luokitteluasteikko; Nominaaliasteikko
Non-experimental study Epäkokeellinen tutkimus
Nondifferential misclassification Yhtäläinen virheluokittelu; Ei-eriävä virheluokittelu
Nonparametric Parametriton (tilastot.)
Nonparticipant Osallistumaton
Nonparticipation Osallistumattomuus
Nonrespondent Vastaamaton (kyselyyn); Osallistumaton
Nonresponse Vastaamattomuus (kyselyyn); Osallistumattomuus
Normal distribution Normaalijakauma; Gaussin jakauma
Nosocomial infection Sairaalainfektio
Notifiable disease Ilmoitettava tauti
Null hypothesis Nollahypoteesi
Number needed to harm NNH-luku
Number needed to screen NNS-luku
Number needed to treat NNT-luku
Number of cases Tapausmäärä
Numerator Osoittaja
Observational epidemiology Epäkokeellinen epidemiologia
Observational study Havaintotutkimus; Epäkokeellinen tutkimus
Observed number of cases Havaittu tapausmäärä
Observer bias Havaittajaharha

Observer variation Havaittajavaihtelu
Occupational epidemiology Työterveysepidemiologia
Occupational health Työterveys
Occurrence Esiintyvyys
Occurrence measure Esiintyvyyssuure
Odds Veto; Vetokerroin; Vedonlyöntikerroin
Odds ratio Vetosuhde; Vetokertoimien suhde; Vedonlyöntikertoimien suhde; Kerroinsuhde; Ristitulosuhde
One-tailed test Yksisuuntainen testi; Yksitahoinen testi
Opportunistic infection Opportunistinen infektiio
Opportunity cost Vaihtoehtoiskustannus
Ordinal scale Järjestysasteikko; Ordinaaliasteikko
Outbreak Epidemia
Outcome Vaste; Tulos; Lopputulostapahtuma
Outcome research Vastetutkimus
Outcome variable Vastemuuttuja; Tulomuuttuja; Selitettävä muuttuja
Outlier Oudokki; Poikkeava havainto; Vieras havainto; Outo havainto
Overadjustment Liikakorjaus; Liikavakiointi; Ylikorjaus; Ylivakiointi
Overmatching Liikakaltaistus; Ylikaltaistus
P value P-arvo
Paired samples Pariutetut otokset; Parittaiset otokset
Pairing Pariuttaminen
Pandemic Maailmanlaajuinen epidemia; Pandemia; Pandeeminen
Panel study Paneelitutkimus
Parameter Parametri
Parametric Parametrinen (tilastollinen menetelmä)
Parity Pariteetti; Synnytysten lukumäärä
Parsimony Säästeliäisyys (tilastollisen mallin)
Path analysis Polkuanalyysi
Pathogen Taudinaiheuttaja
Pearson's product moment correlation Pearsonin tulomomenttikorrelaatiokerroin
Penetrance Ilmenemisriski; Penetranssi
Perceived need Koettu tarve
Percentile Persenttiili; Prosenttipiste
Perinatal mortality (rate) Perinataalikuolleisuus(luku)
Perinatal period Perinataalikausi
Period effect Periodivaikutus
Period of communicability Tartuttavuusjakso; Tarttuvuusjakso
Periodicity Jaksollisuus
Person-time Henkilöaika
Person-time method Henkilöaikamenetelmä
Person-year Henkilövuosi
Person-years of life lost (PYLL) Menetetty elinvuodet
Pharmacoepidemiology Lääke-epidemiologia; Farmakoepidemiologia
Phase I, phase II, phase III trial Vaiheen I, vaiheen II, vaiheen III koe (lääkekokeissa)
Phenotype Ilmiasu; Fenotyyppi
Pilot investigation, study Esitutkimus; Pilottitutkimus
Placebo effect Lumevaikutus; Plasebovaikutus
Point source epidemic Yhden lähteen epidemia
Poisson distribution Poissonin jakauma
Poisson regression Poissonin regressio
Polytomous Moniluokkainen; Polytominen
Ponderal index Ponderaali-indeksi
Pooled study Yksilötasoisten aineistojen yhdistetty tutkimus; Aineistojen yhdistelytutkimus
Population Väestö; Populaatio
Population, base Pohjaväestö
Population, catchment Koontiväestö
Population, closed Suljettu väestö
Population, dynamic Dynaaminen väestö

Population, open Avoin väestö
Population, reference Viiteväestö
Population, source Lähdeväestö
Population, standard Vakioväestö
Population, study Tutkimusväestö; Tutkimuspopulaatio;
Population, target Kohdeväestö; Kohdepopulaatio
Population at risk Riskiväestö; Riskinalainen väestö; Riskille altis väestö
Population attributable fraction (PAF) Ylimääräosuus väestössä; Syyksilukuosuus väestössä; Riskiosuus väestössä
Population attributable risk (PAR) Ylimääräosuus väestössä; Syyksilukuosuus väestössä; Riskiosuus väestössä (ks. **Population attributable fraction (PAF)**, joka on suositeltavampi)
Population-based Väestöpohjainen; Väestöön pohjautuva
Population dynamics Väestödynamikka; Populaatiodynamikka
Population excess fraction Ylimääräosuus väestöstä
Population excess rate Ylimäärätiheys väestössä
Population experience Väestökokemus
Posterior probability Posterioritodennäköisyys; Jälkitodennäköisyys
Postmarketing surveillance Myyntiluvan jälkeinen seurau t. seuranta
Postneonatal mortality Postneonataalikuolleisuus
Potential outcomes model Potentiaalisten vasteiden malli
Potential years of life lost (PYLL) Potentiaalisesti menetettyjen elinvuosien määrä
Power Voimakkuus; Voima (tilastollisen testin)
Pragmatic study Pragmaattinen tutkimus (esim. vaikuttavuustutkimus)
Pragmatic trial Pragmaattinen koe (esim. vaihtoehtoisten hoitojen vaikuttavuutta vertaileva)
Precision Tarkkuus (mittauksen tai estimoinnin); Toistotarkkuus; Varianssin käänteisluku
Predictive value Ennustearvo
Predictive value of a negative test Negatiivisen testituloksen ennustearvo
Predictive value of a positive test Positiivisen testituloksen ennustearvo
Predictive value, negative Negatiivinen ennustearvo
Predictive value, positive Positiivinen ennustearvo
Pregnancy-related death Raskauteen liittyvä kuolema
Prevalence Vallitsevuus; Prevalenssi
Prevalence measure Vallitsevuussuure; Vallitsevuuden mitta
Prevalence odds ratio (POR) Vallitsevuuksien vetosuhde (ks. **odds ratio**)
Prevalence pool Vallitsevuusvaranto; Prevalenssivaranto
Prevalence proportion Vallitsevuus; Vallitsemisosuus
Prevalence rate Vallitsevuus; Vallitsemisosuus
Prevalence ratio Vallitsevuussuhde; Vallitsemisosuuksien suhde
Prevalence study Poikittaistutkimus; Vallitsevuustutkimus
Preventable fraction Ehkäisyosuus altistuneilla
Preventable fraction in population Ehkäisty osuus; Ehkäisyosuus väestössä
Prevented fraction Ehkäisty osuus; Ehkäisyosuus väestössä
Preventive trial Ehkäisykoe
Primary case Ensitapaus; Primaaritapaus; Lähdökki
Principal component analysis Pääkomponenttianalyysi
Prior probability Prioritodennäköisyys; Ennakkotodennäköisyys
Probability Todennäköisyys
Probability density Todennäköisyystiheys
Probability distribution Todennäköisyysjakauma
Probability sample Todennäköisyysotos
Proband Indeksitapaus; Probandi
Product limit method Rajatulomenetelmä; Kaplanin-Meierin menetelmä
Prognosis Ennuste; Prognoosi
Prognostic factor Ennustetekijä
Propensity Propensiteetti
Propensity of exposure Altistuksen propensiteetti
Propensity score Propensiteettipistemäärä
Proportion Osuus; Suhteellinen osuus
Proportional hazards model Suhteellisten riskitiheyksien malli; Coxin malli; Verrannollisten

riskitiheyksien malli; Suhteellisten intensiteettien malli; Suhteellisten hasardien malli
Proportionate mortality ratio (PMR) Kuolemansyyntä vakioitu osuussuhde; PMR-luku
Propositus Indeksitapaus; Probandi (geneettinen epid.)
Prospective study Prospektiivinen tutkimus
Protocol Tutkimuskäsikirja; Protokolla
Publication bias Julkaisuharha
Quality of life Elämänlaatu
Quality-adjusted life expectancy (QALE) Laatupainotettu elinajanodote
Quality-adjusted life years (QALY) Laatupainotettu elinaika; Laatupainotetut elinvuodet
Quantile Kvanttiili; Fraktiili
Quartile Kvartiili
Quasi-experiment Näennäiskoe; Kvasikoe; Kokeenomainen tutkimus
Questionnaire Kyselylomake
Quetelet's index Painoindeksi; Quetelet'n indeksi; BMI
Quota sampling Kiintiöpoiminta
Radix Elinajan taulun kantaluku; Juuri
Random allocation Satunnainen jako (hoitoryhmiin t. käsittelyryhmiin)
Random digit dialing Satunnaiseen numeroon soittaminen
Random effect Satunnaisvaikutus
Random error Satunnaisvirhe
Random factor Satunnaistekijä
Random variable Satunnaismuuttuja
Random sample Satunnaisotos
Random sampling Satunnaisotanta
Random walk Satunnaiskulku
Randomization Satunnaistus; Satunnaistaminen
Randomized controlled trial (RCT) Satunnaistettu vertailukoe; Satunnaistettu vertaileva koe
Range of distribution Jakauman vaihteluväli
Rapid epidemiological assessment Nopea epidemiologinen arviointi
Rare disease assumption Taudin harvinaisuuden oletus; Harvinaisen taudin oletus
Rate (1) Tiheys (esim. **Incidence rate**); Esiintymistiheys; Intensiteetti (esim. **Hazard, Hazard rate**);
(2) Esiintyvyyssuku; Luku (tämä merkitys kattaa epämääräisellä tavalla kaikenlaiset epidemiologiset esiintyvyyssuvut); (3) Suhdeluku (esim. **Fetal death rate**, joka ei ole tyypiltään tiheys eikä osuus, vaan tarkemmin **Fetal death ratio**); (4) Osuus (esim. **Prevalence rate**);
(5) Aste (esim. **Participation rate**, joka on osuustyyppinen suure); (6) Taajuus (esim. **pulse rate**);
(7) Muutosnopeus (**Rate of change**)
Rate difference (1) Tiheysero; Intensiteettiero; (2) Esiintyvyysero (ks. **Rate**)
Rate ratio (1) Tiheyssuhde; Intensiteettisuhde; (2) Esiintyvyyssuhde (ks. **Rate**)
Ratio Osamäärä; Suhde; Suhdeluku
Ratio scale Suhdeasteikko
Recall bias Muistiharha
Receiver operating characteristic curve, ROC-curve ROC-käyrä
Recessive Väistyvä; Resessiivinen
Record linkage Rekisterien yhdistäminen; Tietuekytkentä
Recurrence risk Uusiutumisriski
Reduction (of data) Aineiston tiivistäminen
Reference population Vertailuväestö; Viiteväestö
Referent Verrokki
Register Rekisteri (aineisto t. tiedosto)
Registration Rekisteröinti
Registry Rekisteriaineistoja ylläpitävä laitos (esim. Syöpärekisteri)
Regression Regressio
Regression analysis Regressioanalyysi
Regression model Regressiomalli
Relationship Yhteys; Suhde
Relative effect Suhteellinen vaikutus
Relative excess risk Suhteellinen lisäriski; Suhteellinen ylimääräriski
Relative odds Vetosuhde; Kerroinsuhde; Suhteellinen vetokerroin; Ristitulosuhde;
Vetokertoimien suhde (vrt. **Odds ratio**)

Relative rate	Suhteellinen tiheys; Tiheyssuhde
Relative risk	Suhteellinen riski; Riskisuhde
Relative risk reduction	Suhteellisen riskin pieneneminen
Reliability	Reliabiliteetti; Toistettavuus
Repeatability	Toistuvuus; Toistettavuus samoissa olosuhteissa
Replication	Toistaminen; Replikaatio
Reporting bias	Raportointiharha;
Representative sample	Edustava otos
Reproducibility	Uusittavuus; Toistettavuus uusissa olosuhteissa
Research subject	Tutkimushenkilö
Reservoir of infection	Infektion säilymä (ihmisen ulkopuolinen); Infektion reservoaari
Residual confounding	Jäännössekoittuneisuus
Response rate	Osallistumisaste; Osallistumisosuus
Retrospective study	Retrospektiivinen tutkimus
Risk	Riski; Vaara
Risk analysis	Riskianalyysi
Risk assessment	Riskinarviointi
Risk-benefit analysis	Riski-hyötyanalyysi
Risk-benefit ratio	Riski-hyötysuhde; Riskin ja hyödyn suhde
Risk difference	Riskiero
Risk estimation	Riskin estimointi
Risk evaluation	Riskin evaluointi
Risk factor	Riskitekijä; Vaaratekijä
Risk indicator	Riskin osoitin; Vaaran osoitin
Risk marker	Riskin osoitin; Riskimarkkeri; Vaaran osoitin
Risk period	Riskijakso
Risk ratio	Riskisuhde; Suhteellinen riski
Robust	Robusti (tilastot.)
Sample	Otos
Sample size	Otoskoko
Sample size determination	Otoskoon määrittäminen
Sampling	Otanta
Sampling bias	Otantaharha
Sampling error	Otantavirhe
Sampling frame	Otantakehikko
Sampling variation	Otantavaihtelu
Sampling, case-base	Tapaus-pohjaotanta
Sampling, case-cohort	Tapaus-kohorttiotanta
Sampling, density	Tiheysotanta
Sampling, multi-phase	Monivaiheotanta; Monivaiheinen otanta
Sampling, multi-stage	Moniasteotanta
Sampling, stratified	Ositettu otanta
Sampling, two-phase	Kaksivaiheotanta; Kaksivaiheinen otanta
Sampling, two-stage	Kaksiasteotanta
Scatter diagram	Sirontakuvio
Scenario-based health risk assessment	Skenaarioon perustuva terveysriskin arviointi
Screening	Seulonta
Screening interval	Seulontaväli
Screening level	Seulontatestin kynnyksarvo
Screening test	Seulontatesti
Seasonal variation	Kausivaihtelu; Vuodenaikavaihtelu
Secondary attack rate	Toisen polven ilmaantumisosuus
Secular trend	Aikatrendi; Ajallinen kehityssuunta
Selection	Valinta; Valikoituminen
Selection bias	Valintaharha; Valikoitumisharha
Self-selection	Valikoituminen; Itsevalinta
Sensitivity	Sensitiivisyys; Herkkyys (diagnostisen t. seulontatestin)
Sensitivity analysis	Herkkyysanalyysi (koskee tulosten vakautta oletusten vaihdella)
Sequential analysis	Sekvenssianalyysi

Seroepidemiology Seroepidemiologia
Sex-specific Sukupuolikohtainen
SF36 SF36-asteikko; Lyhyen kaavan elämänlaatuasteikko
Significance Merkitsevyys
Significant Merkitsevä
Simpson's paradox Simpsonin paradoksi
Single-patient trial Yhden potilaan koe
Skew distribution Voin jakauma
Smoothing Tasoitus; Silotus
Snowball sampling Lumipallo-otanta
Social class Yhteiskuntaluokka; Sosiaaliluokka
Social epidemiology Sosiaaliepideologia
Social medicine Sosiaalilääketiede
Socioeconomic classification Sosioekonominen luokitus
Socioeconomic status (SES) Sosioekonominen asema t. status
Sojourn time Esikliininen löydettävyyssäika
Source of infection Infektionlähde; Tartunnanlähde
Source population Lähdeväestö;
Spatial autocorrelation Spatiaalinen autokorrelaatio
Spatial epidemiology Spatiaalinen epidemiologia
Specificity Spesifisyys; Kohdentuneisuus (diagnostisen testin); Tarkkuus (ei suos.)
Specificity of a test Testin spesifisyys; Testin kohdentuneisuus
Spectrum bias Spektriharha
Spectrum of disease Tautikirjo
Spell of sickness Sairausjakso; Sairausepisodi
Sporadic Hajanainen; Haja-; Yksittäinen; Yksittäis-; Sporadinen
Spurious Näennäinen; Harhaanjohtava
Stable population Vakaa väestö; Stabiili väestö
Standard Ohjearvo; Standardi
Standard deviation Keskihajonta
Standard error Keskiarvo
Standard population Vakioväestö
Standardization Vakiointi; Standardointi
Standardization, direct Suora vakiointi
Standardization, indirect Epäsuora vakiointi
Standardized incidence ratio (SIR) Vakioitu ilmaantuvuussuhde; SIR-luku
Standardized morbidity ratio Vakioitu sairastuvuussuhde (ks. **SIR**)
Standardized mortality ratio (SMR) Vakioitu kuolleisuussuhde; SMR-luku
Standardized rate ratio (SRR) Vakioitujen esiintyvyyksien suhde; Vakioitujen tiheyksien suhde
Stationary population Stationäärinen väestö; Rakenteeltaan vakaa väestö
Statistic (1) Testisuure; **(2)** Tunnusluku (tilastot.)
Statistical error Tilastollinen virhe
Statistical inference Tilastollinen päättely
Statistical model Tilastollinen malli
Statistical significance Tilastollinen merkitsevyys
Statistical test Tilastollinen testi
Statistics (1) Tilasto; **(2)** Tilastotiede
Stillbirth Kuolleen synnytys; Kuolleen syntyminen
Stillbirth certificate Sikiökuolintodistus
Stillbirth rate Sikiökuolleisuusluku
Stillborn Kuolleen syntynyt
Stochastic process Satunnaisprosessi; Stokastinen prosessi
Stopping rules Keskeytysäännöt
Strata Ositteet
Stratification Osittaminen; Ositus
Stratified analysis Ositettu analyysi
Stratified randomization Ositettu satunnaistus
Stratified sampling Ositettu otanta
Stratum Osite

Stratum-specific Ositekohtainen; Ositteittainen
Strength of association Yhteyden voimakkuus; Riippuvuuden voimakkuus
STROBE STROBE-lausuma epäkokeellisten epidemiologisten tutkimusten raportoinnista
Study, case-control Tapaus-verrokkitutkimus,
Study, case-crossover Tapaus-vaihtovuorotutkimus
Study, causal Syy-seuraustutkimus; Kausaalitutkimus
Study, census Kokonaistutkimus
Study, cohort Kohorttitutkimus
Study, comparative Vertaileva tutkimus
Study, concurrent Tosiainen tutkimus
Study, cross-sectional Poikittaistutkimus
Study, descriptive Kuvaileva tutkimus
Study, experimental Kokeellinen tutkimus
Study, explanatory Selittävä tutkimus
Study, historical Historiallinen tutkimus
Study, longitudinal Pitkittäistutkimus
Study, non-experimental Epäkokeellinen tutkimus
Study, observational Havaintotutkimus; Epäkokeellinen tutkimus
Study base Tutkimuspohja
Study design Tutkimusasetelma; Tutkimuskaavio; Tutkimusrunko
Study population Tutkimusväestö; Tutkimuspopulaatio
Subclinical disease Subkliininen tauti; Oireeton tauti
Subclinical infection Subkliininen infektio; Oireeton infektio
Subcohort Alakohortti; Osakohortti
Sufficient cause Riittävä syy
Suppressor variable Suppressoiva muuttuja; Sekoittava muuttuja, joka näennäisesti pienentää tutkittavan tekijän vaikutusta
Surveillance Seuranta; Tarkkailu; Valvonta (eläinlääket.)
Surveillance program Seurantaohjelma; Tarkkailuohjelma; Vastustusohjelma (eläinlääket.)
Survey Selvitys; Kartoitus; Tiedustelu; Kysely; Survey-tutkimus
Survey instrument Kartoitusväline; Survey-instrumentti
Survey methods Survey-menetelmät; Kartoitusmenetelmät
Survival, cause-specific Syykohtainen elossaolo
Survival, relative Suhteellinen elossaolo; Suhteellinen selviytyminen
Survival analysis Elin aika-analyysi; Elossaoloanalyysi; Välttöaika-analyysi
Survival curve Elossaolokäyrä; Välttökäyrä
Survival function Elossaolofunktio; Välttöfunktio
Survival proportion Elossaolo-osuus; Välttöosuus
Survival proportion, expected Odotettu elossaolo-osuus
Survival proportion, observed Havaittu elossaolo-osuus
Survival proportion, relative Suhteellinen elossaolo-osuus
Survival rate Elossaolo-osuus; Välttöosuus (ks. **Survival proportion**, joka on suositeltavampi)
Survival ratio Elossaolosuhde; Välttöosuussuhde
Survival study Elin aikatutkimus; Elossaolotutkimus
Survival table Elin ajantaulu; Välttötäulu; Kuolleisuus- ja eloonjäämistäulu
Survivorship study Elossaolon laadun tutkimus
Susceptibility Altius
Susceptible variable Kiinnostavan selittävän muuttujan kanssa korreloiva mutta ei sekoittava tekijä
Symmetrical relationship Symmetrinen yhteys; Symmetrinen riippuvuus
Synergism, Synergy Synergia; Vaikutusten rikastuminen
Systematic error Systemaattinen virhe; Harha
Systematic review Järjestelmällinen katsaus; Systemaattinen katsaus
t-distribution t-jakauma
t-test t-testi
Target population Kohdeväestö; Kohdepopulaatio
Taxonomy of disease Tautiluokitus
Teratogen Synnynnäisiä epämuodostumia aiheuttava tekijä; Teratogeeni
Test of significance Merkitsevyydestesti
Test, confirmation Varmistustesti

Test, diagnostic	Diagnostinen testi
Test, exclusion	Poissulkutesti
Test, heterogeneity	Heterogeenisuustesti
Test, screening	Seulontatesti
Test, statistical	Tilastollinen testi
Theoretical epidemiology	Teoreettinen epidemiologia
Therapeutic trial	Hoitokoe
Threshold dose	Kynnysannos
Threshold limit value	Kynnysarvo
Time cluster	Aikaryväs; Ajallinen ryvästymä
Time series	Aikasarja
Time-place cluster	Aika-paikkaryväs; Ajallis-paikallinen ryvästymä
Timing	Ajoitus
Total fertility rate (TFR)	Kokonaishedelmällisyysluku
Transmission of infection	Tartunnan leviäminen t. levittäminen; Infektion leviäminen t. levittäminen
Transmission of infection, direct	Tartunnan suora t. välitön leviäminen t. levittäminen
Transmission of infection, indirect	Tartunnan epäsuora t. välillinen leviäminen t. levittäminen
Transmission parameter (1)	Tartuntaparametri; (2) Siirtymäparametri
Transovarial transmission	Tartunta äidistä sikiöön
Transport host	Siirtävä isäntä
Trial	Koe; Kokeilu
Trial profile	Koeprofili; Kokeen vuokaavio
Triple blind	Kolmoisnaamioitu; Kolmoissokko
True negative	Oikea negatiivinen (diagnoosi t. testitulokset)
True negative rate	Oikeiden negatiivisten osuus; Spesifisyys
True positive	Oikea positiivinen (diagnoosi t. testitulokset)
True positive rate	Oikeiden positiivisten osuus; Sensitiivisyys
Twin study	Kaksostutkimus
Two-phase sampling	Kaksivaiheotanta
Two-stage sampling	Kaksiasteotanta
Two-tail test	Kaksitahoinen testi; Kaksisuuntainen testi
Type I error	Tyypin I virhe; Hylkäämiserhe; Alfa-virhe
Type II error	Tyypin II virhe; Hyväksymiserhe; Beeta-virhe
Unbiased	Harhaton
Uncontrolled variable	Huomiotta jätetty muuttuja; Vaikutukseltaan vakioimaton muuttuja
Underlying cause of death	Peruskuolemansyy; Peruskuolinsyy
Underreporting	Aliraportointi
Unit nonresponse	Yksikkökato
Unobtrusive measures	Tunkeilemattomat mittausmenetelmät
Utility	Utileetti; Hyöty
Utility-based unit	Utileettiin pohjautuva yksikkö; Hyötypohjainen yksikkö
Vaccine efficacy	Rokoteteho; Rokotteen vaikutus ihanneoloissa
Validation	Pätevöittäminen; Varmentaminen; Vahvistaminen; Validointi
Validation study	Validointitutkimus
Validity	Validiteetti; Harhattomuus; Osuvuus (diagnostisen testin), Oikeellisuus (mittauksen)
Validity of measurement	Mittauksen validiteetti
Validity, analytic	Analyttinen validiteetti
Validity, conceptual	Käsitevaliditeetti
Validity, consensus	Konsensusvaliditeetti
Validity, content	Sisältövaliditeetti
Validity, criterion	Kriteerivaliditeetti
Validity, external	Ulkoisen validiteetti; Yleistettävyyys
Validity, face	Ilmivaliditeetti
Validity, internal	Sisäinen validiteetti
Validity, predictive	Ennustevaliditeetti
Variable (1)	Muuttuja; (2) Muuttuva, vaihteleva
Variable, antecedent	Selittävä muuttuja
Variable, confounding	Sekoittava tekijä; Sekoittaja; Sekoittava muuttuja

Variable, control Vakioitava muuttuja
Variable, dependent Vastemuuttuja; Selitettävä muuttuja; Riippuva muuttuja (ei suositella, kuten ei alkukielistäkään; parempia ovat **Outcome variable** ja **Response variable**)
Variable, design Asetelmamuuttuja
Variable, distorter Sekoittaja; Sekoittava muuttuja; Vääristävä muuttuja;
Variable, dummy Osoitinmuuttuja; Ilmaisoin; Indikaattorimuuttuja; Dummy-muuttuja
Variable, explanatory Muuttuja, selittävä; Selittävä muuttuja
Variable, independent Selittävä muuttuja; Riippumaton muuttuja (ei suositella, kuten ei alkukielistäkään; mieluummin **Explanatory variable**)
Variable, indicator Osoitinmuuttuja; Indikaattorimuuttuja; Ilmaisoin
Variable, intervening Muuttuja, väliintuleva; Väliintuleva muuttuja
Variable, moderator Muuttuja, vaikutusta muovaava; Vaikutusta muovaava muuttuja
Variable, outcome Vastemuuttuja; Tulosuuttuja
Variable, random Satunnaisuuttuja
Variable, uncontrolled Huomiotta jätetty muuttuja; Vaikutukseltaan vakioimaton muuttuja
Variance Varianssi
Variate Muuttuja
Vector **(1)** Vektori; Järjestetty lukujoukko (matem.); **(2)** Vektori; Tartunnan levittäjä t. välittäjä (lääket.)
Vector-borne infection Vektorivälitteinen infektio
Vehicle of infection transmission Tartunnan välittäjä
Verbal autopsy Kuolemansyyn selvittäminen ilman ruumiinavausta
Vertical transmission Tartunta äidistä vastasyntyneeseen; Vertikaalinen leviäminen
Veterinary public health Eläinlääkärin tekemä kansanterveystyö
Virulence Virulenssi; Taudinaiheuttamiskyky
Vital statistics Väestönmuutostilastot
Washout phase Puhdistusjakso; Puhdistusvaihe
Web of causation Kausaaliverkko
Weibull model Weibullin malli
Weighted average Painotettu keskiarvo
Weighted sample Painotettu otos
Withdrawal Poistuminen; Poistaminen; Vetäytyminen; Sensuroituminen; Sensurointi
Withdrawn Poistunut; Poistettu; Vetäytynyt; Sensuroitunut; Sensuroitu
Workup bias Diagnostisen intensiteetin harha
Years of potential life lost (YPLL) Potentiaalisesti menetetyt elinvuodet
Yield Seulasaalis; Seulasaato
Youden's index Youdenin indeksi
Zero-time shift Aiennus
Zoonosis Zoonoosi (tartunnan siirtyminen ihmisen ja toisen selkärangaisen eläinlajin välillä)